

Udstillinger og Undersøgelser

AALBORG HISTORISKE MUSEUM

Som altid havde Aalborg Historiske Museum gode tilbud til ferieramte børn. I vinterferien var der udstilling med en stor samling brætspil, som museet havde lånt af en privat samler. Der var sat en hel række forskellige gamle og nye spil op, som børn og voksne morede sig med at spille sammen. På en bidende kold fastelavnsmandag slog en stor mængde prinsesser, politibetjente og mariehøns katten af tønden på fortovet foran museet. Det vakte smil og opsigt midt på det travle strøg. I sommerferien var der også ferieaktiviteter - i år blev der støbt tinsoldater og lavet kalkmalerier og meget andet. Der blev også i samarbejde med Lindholm Høje Museet arrangeret en udflugt til Vildmosemuseet. I efterårsferien var der smagsprøver og børnerundvisninger.

Året bød på flere mindre udstillinger – en udstilling om brætspil, en vandreudstilling fra Kulturstyrelsen ”Steder med sjæl - hvor er kulturarven i din kommune?” og en håndarbejdsudstilling samt en juleudstilling. Museet inviterede på flere velbesøgte byvandring i årets løb om middelalderens Aalborg og Det glade Aalborg. Landsforeningen for Danske Folkedansere holdt i november håndarbejdsdag på museet, hvor de fremviste en lang række gamle og nye håndarbejdsteknikker. Et arrangement som med sikkerhed gav gæsterne god inspiration med hjem.

Som noget nyt blev der afholdt Allehelgensaften den 31. oktober. Museet var næsten mørkelagt og kun oplyst af stearinlys. Der blev fortalt uhyggelige sagn og historier flere steder i huset. Fortællingerne blev supplerede med gysereffekter og mystiske ting, man kunne røre ved. Hele aftenen var huset fyldt med børn og voksne, der var tiltrukket af at opleve museet på en anden måde. Boldrup Museum har haft en fin sæson med masser af aktiviteter.

BOLDRUP MUSEUM

Der har i samarbejde med museets støtteforening været afholdt ”mad som på oldemors tid”, lystfiskeriets dag, så- og pløjedag, æbledag, syltedag, fåredag og ikke mindst julearrangement. Endvidere har en række lokale været på Boldrup for at fortælle i forbindelse med arrangementet ”Folk fortæller”. Dette har alt sammen været med til at skabe liv, aktivitet og gode oplevelser for de besøgende. Formidlingsmæssigt har der udover rundvisninger, arrangementer og skoletjeneste været besøg af TV2Nord, som lavede en række klip om museets genstande til brug for programmerne ”Guld fra gemmerne”. Museets have og dyrehold har igen i år været kilden til megen interesse fra de besøgendes side. Vi forsøger at dyrke haven med de afgrøder, der fandtes omkring år 1890-1900 og det gør, at der til tider er afgrøder, krydderurter mm., som ikke er helt almindelige i dag. Det har givet grundlag for megen god formidling. Dyreholdet og ikke mindst dyrebørnene er altid populære og såvel de almindelige besøgende som skoleklasser har stor glæde af dyreholdet. Skoletjenesten var igen i år godt besøgt af klasser på såvel museet som lejrpladsen. I skolernes sommerferie blev der arrangeret lystfiskersommerskole med tre dages aktiviteter i lystfiskeriets tegn for skolebørn fra Rebild og Mariagerfjord Kommune.

CIRKUSMUSEET I ROLD

Cirkusmuseet har haft en flot jubilæumssæson med mange besøgende. Cirkus Miehes gamle 12-kantede ridehus blev 100 år i 2012. Dette blev fejret med en jubilæumsudstilling om Mieherne og deres tid i Rold. Endvidere blev der arrangeret en jubilæumsforestilling i Ridehuset, hvor Cirkus Krone gav en forestilling for indbudte gæster, og hvor der efterfølgende var kaffe og Ridehuslagkage. Museets Støtteforening var behjælpelige i forbindelse med festlighederne, og det blev en rigtig god dag i cirkushistoriens tegn. Skoletjenesten har været godt besøgt, rigtig mange klasser har enten lagt vejen forbi, eller har bestilt et forløb omhandlernde cirkushistorie og artisteri. Endvidere har der været afholdt Cirkussommerskole for skolebørn fra Mariagerfjord og Rebild Kommune. I sommerskolen var det muligt at komme fire dage på Cirkusmuseet, hvor man kunne prøve stort og småt om artisteri. Sommerskolen afsluttedes med, at de deltagende børn lavede en forestilling i Cirkus Miehes gamle ridehus

GRÅBRØDREKLOSTER MUSEET

Årets første begivenhed i museet var et spændende besøg 22. marts af den amerikanske ambassadør i Danmark, Laurie S. Fulton. Museumsdirektør Lars Chr. Nørbach, arkæolog Bente Springborg og museumsinspektør Stig Bergmann Møller viste ambassadøren rundt i Budolfi Domkirke og i Gråbrødrekloster Museet. Helligåndsklosteret og den smukt istandsatte annekskirke blev præsenteret af forstander Jens Schultz.

29. marts blev den traditionsrige klosterandagt afholdt af studenterpræsterne fra Aalborg Universitet, Ib Skotte Henriksen og Christen Staghøj Sinding. Andagten, der er inspireret af den hellige Frans af Assisi's liv og virke, havde i år 45 deltagere. Hovedparten af gæsterne denne aften var universitetets udenlandske Erasmus-studerende, men også en del almindelige publikummer fandt vej ned i klosterkælderen. Andagten blev på smukkeste vis ledsaget af en guitarist og sangere fra Budolfi Domkirkes Kor.

Årets byvandring i middelalderens Aalborg fandt sted i juni og august, og i alt deltog 51 personer. Med udgangspunkt i Gråbrødrekloster Museet guidede Stig Bergmann Møller deltagerne rundt i den historiske bymidte fra Vesterport til Østerport. Der blev fortalt om såvel det synlige som det usynlige fra middelalderen, og undervejs blev der gjort stop ved blandt andet Budolfi kirke, Helligåndsklosteret, Gammel Torv, Østerå og Vor Frue Kirke. Ved aftenfremvisning af klostermuseet 1. november var gråbrødrenes historie naturligvis i centrum, men der blev også tid til at berette om Aalborgs ældste tider fra omkring år 750 til år 1250. I december 2012 slukkede juleøllet fra Søgaards Bryghus igen tørsten for de fremmødte i Gråbrødrekloster Museet. Pausen fra julehandlen så ud til at bekomme folk godt!

HADSUND EGNSSAMLING

Efter et 2011, hvor alle kræfter blev sat ind på bl.a. Dronningens besøg, blev 2012 året, hvor vi i egnessamlingen fik gjort op med det foregående års efterladelsessynder. Vi kom et langt stykke videre med tilretningen af billed- og genstandsregistreringer efter konverteringen fra Arkibas til Regin, og der blev lagt scanninger af godt 9.000 historiske fotos ind, så de også kan søges frem på www.kulturarv.dk/mussam.

På grund af byggerod og travlhed med andre opgaver havde vi i 2011 måttet afstå fra at lave særlige arrangementer for publikum, men i 2012 blev denne virksomhed taget op med fornyet

kraft – ikke mindst takket være et flot medspil fra den reorganiserede Museumsforening for Hadsund og Omegn.

En majaften i silende regn gennemførtes en byvandring med temaet ”Hadsunds ældste industri”. En ganske pæn flok iført paraplyer, regnfrakker og gummistøvler gennemførte den næsten to timer lange vandring rundt til de steder, hvor man i Hadsunds barndom fandt de større produktionsvirksomheder.

Den 2. oktober kunne Museumsforeningen for Hadsund og Omegn fejre 50 års jubilæum. Foreningen var i årene 1962 til 2004 ejere og ansvarlige for driften af Hadsund Egns Museum, og det var derfor naturligt, at museet i Hadsund lagde lokaler til jubilæumsreceptionen. Museumsinspektør Lise Andersen havde i dagens anledning produceret et lille hæfte om foreningens historie. Hæftet sælges fra Hadsund Egnssamling og Museumsforeningen for Hadsund og Omegn. Den 9. oktober holdt museumsinspektør Lise Andersen foredraget Brdr. Hornbech – en æra er forbi. At fabrikken, hvis historie også er beskrevet i årbogen 2011, har haft stor betydning for byen, fremgik tydeligt af fremmødet ved foredraget, hvor de sidste måtte nøjes med ståpladser eller sidde på en møllesten. I julemåneden var stuerne i Hadsund Egnssamling igen pyntet med tidstypisk julepynt. Det er en tradition, som skattes af mange Hadsund-borgere.

Sammen med medlemsarkiverne i Lokalarkiver i Mariagerfjord Kommune fik vi i maj 2012 udgivet bogen Møllerne omkring Mariager Fjord, der er skrevet af museumsinspektør Lise Andersen. Bogen er allerede næsten udsolgt.

HALS MUSEUM

Nedskæringerne i Nordjyllands Historiske Museums stab af museumsinspektører fik ikke mindst konsekvenser for aktiviteterne i relation til Hals Museum. Fra februar måtte Henrik Gjøde Nielsen bytte sine inspektørforpligtelser ud med det tre-årige ph.d.-projekt ved Aalborg Universitet, der præsenteres på de foregående sider. Varetagelsen af hans daglige gøremål ved Hals Museum måtte derfor overtages af museets øvrige inspektører. Til gengæld lykkedes det med etableringen af Ph.d.-projektet at skabe grundlag for et større videnskabeligt arbejde, der også vil være museet i Hals til gavn i de kommende år. Projektet er samfinansieret af Aalborg Universitet, Nordjyllands Historiske Museum og Museumsforeningen for Hals Museum og vil blandt andet blive udmøntet i en plan for indretningen af en ny permanent udstilling på Skansen.

I 2012 kunne krudtkammeret fra 1676 åbnes for publikum efter Aalborg Kommunes omfattende istandsættelse af dette særegne bygningsværk i 2011. I Tøjhuset blev museumsbutikken frisket op, mens sommerens særudstilling, ”Husker du vor skoletid” handlede om skolevæsenet i Hals Kommune. Der er dertil gennemført en række rundvisninger for selskaber på skanseanlægget, og sortkrudtfestivalen i august var som vanligt velbesøgt og blev for første gang markeret af flagalléer gennem byens gader. Museumsinspektør Morten Pedersen har haft kontortid på Tøften 1 hver tirsdag, og det er lykkedes personalet i øvrigt at holde afdelingen åben for publikum alle ugens dage det meste af året. På trods heraf har indskrænkningerne i bemanningen imidlertid ikke været uden konsekvenser, der tydeligt lader sig aflæse i en nedgang i antallet af aktiviteter og ikke mindst et deraf følgende markant fald i museets besøgstal.

I de kommende år håber museet at kunne skabe fornyet interesse omkring Hals Museum gennem projektet for renoveringen af Hals Skanse. Renoveringen af krudtkammeret udgjorde projektets 1. etape, og museet arbejder nu på de næste etaper, bl.a. etableringen af en sceneestrate på de grønne arealer nord for Skansen til Amatørscenen Skansens årlige skansespil. Der arbejdes dertil i skrivende stund med ansøgninger og myndighedstilladelser for de næste projektfaser, hvor især voldene, voldgraven og istandsættelsen af Tøjhuset står først for.

HOBRO MUSEUM

Hobro Museum og det tilhørende Hobro Lokalhistorisk Arkiv har haft en god sæson. Hobro Museum udlånte Fyrkatfundene til Moesgaard Museums udstilling om Vikinger. Formidlingsmæssigt har der udover rundvisninger været besøg af TV2Nord, som lavede en række indslag omkring museets genstande til brug for programmerne ”Guld fra gemmerne”. I museumsbutikken har der igen i 2012 været gjort en indsats for at få museumsbutikken til at være mere tidssvarende i udseende og sortiment. Dog lægges der stadig vægt på at sortimentet er i tråd med udstillingerne på stedet. På Hobro Lokalhistorisk Arkiv var der igen i år mange brugere. Det er i høj grad lokale, der søger oplysninger om en specifik lokalitet eller slægtsforskere, som benytter sig af arkivet. I årets løb modtog arkivet et par store arkivsager, som endnu ikke er færdigregistrerede. Det drejer sig om Nordre Skoles arkiv – eller det vil sige de skoleblade, billeder mm., som ikke var en del af det administrative arkiv, der skal afleveres til Lands-

arkivet i Viborg. Den anden større sag var i forbindelse med lukningen af portfabrikken Crawford, hvor der blev indhentet billeder, arkivalier og dokumentation af produktionen. Museets støtteforening har som altid gjort et godt stykke arbejde for at udbrede kendskab til lokalhistorien, ikke mindst i forbindelse med museumsforeningens årsskrift.

LINDHOLM HØJE MUSEET

Lindholm Høje Museet havde flere ting at fejre i 2012. Det var 60 år siden udgravningerne begyndte på fortidsmindet under ledelse af Nationalmuseet og Aalborg Historiske Museum, og det var 20 år siden selve Lindholm Høje Museet blev åbnet. Året blev dog indledt med, at museet blev nomineret til Bikubens Museumspris. I indstillingen stod følgende ”*Museets udstillinger forener spændende og gode fund med en varieret, æstetisk og informativ formidling, som via den valgte form, udtryk og teknik rammer og rører et bredt publikum. Der er et engagement i udstillingen, som gennemsyrrer den både i det overordnede og i detaljen. Det gør det til et eventyr at besøge den – ikke bare en, men flere gange. Udstillingen suppleres desuden på udvalgte tidspunkter med aktiviteter – som f.eks. udgravningen af en hjemtaget jernaldergrav -, der understøtter udstillingens temaer og giver øget interesse for og viden om arkæologi.* De øvrige nominerede var Arken, Roskilde Museum, Københavns Bymuseum og Moesgård. Mange tilfredse og glade gæster stemte på os, og vi fik meget positiv feedback både i dagligdagen på museet og i medier, desværre løb andre med prisen. Vi var det lille museum i kamp med de rigtig store, og vi var stolte over anerkendelsen.

Fortidsmindet Lindholm Højes pleje varetages af Aalborg Kommune, og det er en aftale, som vi er glade for, da vores henvendelser altid her bliver taget alvorlige. I forbindelse med Kulturstyrelsens projekt ”Oldtiden i Landskabet”, der hviler på en bevilling fra A.P. Møller & Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal, fik fortidsmindet helt nye informationsskilte. De nye skilte forklarer med ny tekst og illustrationer, hvad man kan opleve på Lindholm Høje. En del af projektet var at genfinde forsvundne gravmarkeringer. Efter udgravningerne i 1950’erne blev de originale sten rejst op, stenspor blev markeret med større brosten og stolpehuller efter bygninger blev markeret med beton. Langt hovedparten af de over tusind brosten var i den forgangne periode overgroet med græs, og mange stensætninger var halve eller endda helt for-

svundne. I november måned blev disse sten ved Aalborg Kommunes hjælp, gravet frem igen, hvorefter man kan nyde det usædvanligt smukke fortidsminde.

Lindholm Høje Museets formidling er rettet mod så mange forskellige gæster som muligt, og i juni måned var fokus specielt rettet mod børnehavebørn. De kom i så stort tal og kiggede nysgerrigt rundt på museet. Der blev bagte vikingefladbrød ved det udendørs ildsted og skuespillere fra Samlingsteateret opførte vikingespil for dem.

Tæt ved museets indgang fik vi i foråret lavet to plantekasser og ved hjælp af børn fra vores Hugin og Munin gruppe blev de fyldte med urter og grøntsager, som kendes fra oldtiden. Mens planterne voksede til, besøgte mange interesserede gæster plantekasserne for at få en anden formidling af vikingernes dagligdag.

I pinsen afholdt Aalborg Pips and Drums sammen med Aalborg Events nordiske mesterskaber i sækkepibe samt stærkmands konkurrencer på Lindholm Høje. Omkring 200 sækkepibespillere konkurrerede i både musik og formationer. I flere dage lød der sækkepibemusik henover højen. Lindholm Høje Museet havde gratis adgang og mange af de fremmødte kombinerede de to forskellige kulturtilbud.

I år faldt Sankt Hans Aften sammen med det årlige vikingemarkedet og vejret var med vikingerne om lørdagen. Det betød et fint besøgstal og et meget spændende marked med mange gode vikingeaktiviteter. Båltalen blev leveret af forfatteren Bjarne Nielsen Brovst, og vikingemarkedet havde aftenåbning. En sjov oplevelse at gå rundt der om aftenen og opleve bl.a. jernudvinning og gøglerier.

I 2011 valgte det legendariske Vikingespil på Lindholm Høje at kaste håndklædet i ringen. I 19 år nåede de at underholde folk med gode fortællinger om livet på Lindholm Høje i vikingetiden. I dette tomrum meldte Samlingsteatret sig med et nyt vikingespil. Desværre blev dette initiativ ikke vellykket.

I år havde vi delt museets sommerskole mellem Aalborg Historiske Museum og Lindholm Høje Museet. De to første dage var på Lindholm Høje Museet, hvor den ene dag var helliget drengaktiviteter såsom bueskydning og smedning. Og på den anden dag var det aktiviteter, som måske mest havde pigernes interesse, nemlig arbejde med uld og andet håndarbejde.

Den amerikanske ambassadør Laurie S. Fulton var i efteråret på besøg på Lindholm Høje Museet. Hun var meget interesseret i at høre om "hendes" forfædre, og selvom det var en regnfuld dag, fik hun både fortalt og smagt på vikingernes hverdag.

I sidste weekend af september var der som sædvanligt Islandshestens dag. Blæsten var hård mod de fremmødte og de mange livlige islandsheste. Som noget nyt var der i år et vikingebryllup, som det kunne have taget sig ud på Island for over 1000 år siden. Ellers bød dagen på konkurrencer, opvisning og foredrag, hvori islandshesten var omdrejningspunktet.

I efterårsferien kunne museet byde på flere aktiviteter. I den lille lund foran museet blev der bagt fladbrød og arbejdet med uld, og indendørs var der dagligt skeletshow, hvor fortællingen tog udgangspunkt i udgravningerne af kirkegården ved Vor Frue Kirke i Aalborg og de mange skeletter i udstillingen.

Året sluttede med et besøg hos de nordiske guder i Valhalla. På en snevejrsgang, der gav associationer til Fimbulvinteren, blev der fortalt historier om, hvad arkæologien og de skriftlige kilder kan fortælle om troen i vikingetiden.

LYSTFARTØJSMUSEET

På trods af, at der ikke har været mange store byarrangementer på havnen i Hobro i 2012, så havde Lystfartøjsmuseet en fin sæson. Museet har deltaget i Kunst og Kultur på Havnen i Hobro og Fjordens dag. På disse mærkedage valgte en del besøgende at lægge vejen for Lystfartøjsmuseet. Museets støtteforening har igen i år gjort et stort stykke arbejde for museet i form af fotografering og registrering af genstande og altid venlig hjælp ved bl.a. rundvisninger.

MARIAGER MUSEUM

Den 1. januar 2012 overgik ejerskabet og driften af Mariager Museum til Nordjyllands Historiske Museum. Det første år har der været mange administrative forhold, der skulle udredes, vi skulle til at lære den nye samling at kende, og til kustoden skulle der indrettes en arbejdsplads, der lever op til Arbejdstilsynets krav. I marts blev Joan Jakobsen ansat som kustode og registrator med arbejdssted i Mariager i sommersæsonen og i Hadsund om vinteren (bygningen i Mariager kan ikke opvarmes).

Vi har fået rigtig meget hjælp fra Museumsforeningen for Mariager Museum, der bl.a. har taget mange weekendvagter. Uden deres hjælp havde vi ikke kunnet bemane museet sommeren igennem. Selvom Mariagerfjord Kommune har overtaget bygningen, var museumsforeningen også på pletten, og kalkede den store 1700-tals ejendom, så vi kun drive museum i passende

rammer. Ligeledes har vi fået oparbejdet et vældig godt samarbejde med den af kommunen ansatte ”handyman”, der i det daglige varetager kommunens forpligtelser som husejer, men som også giver en hånd med ved arrangementer afholdt af museet.

For første gang – vist nogensinde – blev der afholdt julearrangement i Mariager Museum den 8. december. Desværre faldt dagen sammen med årets værste snestorm, som dog ikke afholdt mere end 70 mennesker fra at lade sig friste af tilbuddet om at besøge museet, hvor der var julepyntet. Der blev serveret gløgg og æbleskiver, dekoreret honningkager, og i Vognporten stillede lokale foreninger op og afholdt julemarked. Veteranbanen kørte den dag, og man kunne komme frem og tilbage mellem museumsgården og jernbanen med hestevogn. De to små stærke heste trodsede både sne og isglatte veje. I fremtiden ønsker vi at satse mere på sådanne arrangementer med levendegørelse, ligesom vi planlægger at indrette en lidt mere indbydende museumsbutik.

Både museumsinspektør og kustode har fulgt med i arbejdet omkring Mariagers status som Citta Slow by, og ser frem til det samarbejde med andre kultur- og turistorganisationer i Mariager, som dette arbejde har affødt.

MØLLEHISTORISK SAMLING OG NORDJYLLANDS HISTORISKE MUSEUMS MØLLER

Den nye afdeling ”Møllehistorisk Samling” blev præsenteret ved årets første meget velbesøgte arrangement i februar. Midt i april afholdtes en temaaften om sennep og sennepsmaling. Museumsinspektør Lise Andersen holdt foredraget - Fra skidne æg til ”en stegt med det hele” - og bagefter var der mulighed for at kigge nærmere på udstillingens sennepskværne, heriblandt landets eneste bevarede industrisennepskværn med bornholmske granitsten. Til sidst var der smagsprøver af forskellige typer af sennep, og i anledning af den nyligt overståede påske serveredes bl.a. skidne æg.

Der er året igennem blevet arbejdet med skolemateriale til udstillingen, og i den forbindelse blev der trykt en folder til inspiration for undervisningen i folkeskolen. En del af materialet er blevet afprøvet på lokale skoleklasser, såvel som elever fra Støvring Gymnasium.

Sommeren igennem var der gang i såvel Ulsted som Havnø vindmøller. I Ulsted kørte møllelauget med møllen hver onsdag aften. På Havnø Mølle var der som sædvanligt åbent onsdag eftermiddag, hvor det stedlige møllelaug sammen med museets perso-

nale søger for, at møllen kører, når der er vind til det. I Ulsted indledtes sæsonen med mølledagen den 3. juni, hvor man begyndte med en gudstjeneste i teltet. På Havnø afholdtes mølledag den 17. juni, hvor møllens 170 års jubilæum fejredes. Møllen var færdigbygget og blev brandforsikret første gang den 30. maj 1842. Museumsinspektør Lise Andersen holdt en lyrisk fødselsdagstale for ”den gamle dame” og i teltet spillede Duo Ajstrup til fødselsdagssangen. Ved den traditionelle høstfest ved Havnø Mølle sidst i september blev der for første gang siden restaureringen malet rug på møllen. Årets Jule-Mølle-Nisse-Marked fik stærk konkurrence fra mange andre julemarkeder i Hadsund samme weekend, og det dårlige besøgstal giver anledning til overvejelser om at forsøge at finde en anden måde at gøre opmærksom på møllen i juletiden.

I årets juleudstilling i Møllehistorisk Samling - Ved den søde grød – det er jul! - gjorde vi for første gang brug af vores audioguide. Børn og barnlige sjæle kunne ved hjælp af audioguiden komme i kontakt med møllenissen Nis og hjælpe ham med at finde vej til julefest i nissehøjen ved Rosendal. Afdelingens kvindelige personale havde fremstillet i sneesevis af søde og sjove nisser til formålet.

SAMLINGERNE

Den altoverskyggende begivenhed for Samlingerne i 2012 har været flytningen til det nye fællesmagasin i Vestbjerg, samt etablering af arbejdspladser og rutiner sammen med de to andre deltagende institutioner: KUNSTEN og Aalborg Stadsarkiv. Selve flytningen af samlingerne fra Aalborg Historiske Museum var påbegyndt i november 2011, og var berammet til at tage 4 måneder. Allerede ved udgangen af 2011 var magasinerne på Frederikstadvej i Aalborg tømt, og efter et par måneders hektisk flyttearbejde kunne vi 29. februar for sidste gang lukke døren bag os i magasinerne Ved Stranden i Aalborgs centrale midtby. Hermed var en mere en 30-årig epoke i museets historie slut. Det lykkedes med andre ord at gennemføre flytningen planmæssigt på trods af det store tidspres. Det skyldes ikke mindst en formidabel og meget fleksibel indsats fra vores fantastiske flytteteam, der var bredt sammensat af folk fra mange forskellige afdelinger af museet. Tilbage stod et stort oprydningsarbejde, og – ikke mindst – etableringen af arbejdspladser, rutiner og fællesskab med vore nye kolleger i Samlingshuset.

Flytningen af samlingerne fra Aalborg var dog kun den første i en række. Allerede kort efter sommerferien påbegyndtes revision,

pakning og indflytning af genstandene fra Als Hjemstavns-museum. Disse blev som en del af proceduren kørt gennem den nye varmedesinfektion, der er et udviklingsanlæg, som har fundet stor anseelse og interesse i de nationale faglige netværk. I det hele taget har interessen for det nye hus været stor, og vi har i årets løb haft besøg fra en lang række museer og bevaringscentre, der geografisk spænder fra Gedser til Skagen!

I oktober måned havde de tre institutioner i samarbejde med TL-Byg inviteret til en officiel indvielse af Samlingshuset. Mere en 100 mennesker fra nær og fjern havde fundet vej til Vestbjerg, hvilket bidrog til en god og festlig stemning. Formanden for Folketingets Kulturudvalg, MF Flemming Møller Mortensen (S) holdt en engageret festtale, og efterfølgende fik de fremmødte en sjælden mulighed for en rundvisning på magasinerne.

I skrivende stund planlægges indflytningen fra magasinerne i Hals, og når de er inde, er magasinerne stort set fyldt. Derfor arbejdes der sideløbende med et projekt, der forhåbentligt kan skabe en samlet løsning på magasinforholdene for vore resterende magasiner i Mariagerfjord Kommune.

Udover flyttearbejdet har Samlingerne over året videreført det revisionsarbejde, der på sigt skal give et overblik over det fusionerede museums samlede fond af genstande. Desuden sidder museets samlingsinspektør Bodil Frandsen med i en af de arbejdsgrupper under Kulturstyrelsen, der kommer med anbefalinger til udviklingen af Fælles Museums-IT – et nyt system til registrering af samlinger og genstande på de danske statslige og statsanerkendte museer.

VIKINGECENTER FYRKAT

Endnu et år med mange gæster, lejrskoler, rundvisninger, daglige vikingeaktiviteter, vintersolhvervsmarked og alt hvad dertil hører. Sommerskolen blev igen i 2012 et tilløbsstykke. Holdet var fyldt op allerede få timer efter at tilmeldingen åbnede, og de 18 børn fra 3. til 6. klasse fik masser af oplevelser. De begyndte med at få udleveret vikingetøj og fik så en kort introduktion til vikingegården og vikingetiden. Dernæst gik de i gang med at supplere deres vikingetøj med flettede bæltter, snoede bronzeperler og støbte Thorshamre af tin. Der blev også tid til at lave hver sin lerkop i pottemagerværkstedet og så naturligvis en times krigstræning. De følgende dage bød på bl.a. gåtur til Vikingeborgen Fyrkat, indsamling af te-urter, kogning af te, vikingelege, spil, runeopgaver og vikingemadlavning. Alle dagene blev der

sat tid af til krigertræningen, som mandede ud i en kampopvisning den sidste dag for forældre og søskende. Alle modtog diplomer som udlærte vikinger under klapsalver og harpespil. At vi kunne lave så meget krigertræning i år skyldtes, at vi var heldige at få ansat en vikingekriger i løntilskudsjob. Og det var ikke bare sommerskolebørnene, der nød godt af Grimulfs våbensnilde. Gennem hele sæsonen var der et åbent tilbud til alle besøgende om at prøve trævåben: Sværd, økse, spyd og skjold, og samtidig få en hurtig indføring i vikingernes kampteknikker. Rigtig mange børn og voksne benyttede sig af tilbuddet, og alle var gode til at følge instruktionerne, så ingen blev skadede. Af andre mindeværdige aktiviteter bød sæsonen på en genåbning af Vikingeborgen Fyrkat med taler, vikingesang/musik og servering af vikingemad. Sædvanen tro har der i sommerferieugerne været forskellige håndværksaktiviteter på Vikingegården. I år blev det til smedning, bronzestøbning, fløjtemagerværksted, pottemagerværksted og forskelligt uldarbejde bl.a. plantefarvning, filtning og båndfletning.

Alt i alt har det været endnu en god sæson. Måske lidt rigeligt med sommerregn, som jo normalt siges at være museumsvejr; dog ikke på et udendørs-museum som Vikingecenter Fyrkat, hvor vi måtte flytte mange af de udendørs aktiviteter under tag. Vintersolhvervsmarkedet led også under vejret; masser af sne og fygning gjorde det besværligt for vikinger og gæster at nå frem. Det lykkedes dog at gennemføre med mere end 50 deltagende vikinger fra nær og fjern samt mindst 400 gæster. Det var endda muligt at gennemføre fakkeltog med solhvervsoftring og fremsigelse af solhvervsversene – og det virkede: Vi kan allerede se, at dagene er ved at blive længere igen og at solen vender tilbage!

ØKONOMI OG MEDARBEJDERE

Ved Nordjyllands Historiske Museum var der i 2012 beskæftiget 120 personer svarende til 52 fuldtidsstillinger. Op til sommerferien valgte landmåler og grafiker Jan Ebbe Slot-Carlsen efter mere end 40 års ansættelse ved museet at gå på pension. Jan har igennem alle årene været involveret i stort set alle udgravninger og udstillinger på museet, og det var en stor glæde, at kunne overrække Dronningens fortjenstmedalje i sølv til ham ved hans velbesøgte afskedsreception den 22. juni. For arbejdet med og publiceringen af den senneolitiske bebyggelse på Bejsbakken modtog museumsinspektør, ph.d. Torben Birk Sarauw på Det Kongelige Danske Oldskriftsselskabs møde i efteråret en person-

lig anerkendelse i form af tildelingen af Charles Christensens legat. Museets bestyrelse bestod ultimo 2012 af: formand Leif Sondrup, næstformand Kirsten Huusom, bestyrelsesmedlem Jørgen Skov Andersen, bestyrelsesmedlem Bjarne Sigvardt Hansen, bestyrelsesmedlem Niels Bork, medarbejderrepræsentant Morten Pedersen, medarbejderrepræsentant Hanne Busch Andersen, repræsentant for Aalborg Kommune Lis Vestergaard, repræsentant for Aalborg Kommune Christian Hagelskjær, repræsentant for Mariagerfjord Kommune Elin Møller, repræsentant for Mariagerfjord Kommune Ronny Thomsen og repræsentant for Rebild Kommune Henrik Christensen. Museets daglige ledelse varetages af museumsdirektør, ph.d. Lars Christian Nørbach.

Før 2010 havde museet en økonomisk buffer på omtrent 3 % af omsætningen, og bestyrelsen udtrykte ønske om, at denne buffer blev genetableret efter et dyk i bufferen som følge af underskud oparbejdet i 2010. Det var derfor glædeligt, at museets reserver i 2012 kunne tilføres 92.761 kr., hvorved de atter er på samme niveau som før finanskrisen. Nordjyllands Historiske Museum havde i 2012 udgifter på 32.726.506 kr. og indtægter på 32.819.267 kr., og museet finder stadig over 40 % af sin omsætning fra andre kilder end offentlige tilskud.

Nøgletal

Aalborg Komme	9.594.101 kr.
Mariagerfjord Kommune	3.541.000 kr.
Rebild Kommune	700.000 kr.
Staten	4.612.214 kr.
Entré og salgsindtægter	2.070.364 kr.
Fonde og arkæologi	9.555.844 kr.
Indtægtsdækket virksomhed	2.745.744 kr.

- Lise Andersen: *Møllerne omkring Mariager Fjord*, Forlaget Nordjylland for Lokalhistoriske Arkiver i Mariagerfjord Kommune 2012.
- Lone Andersen: Tilsynet med de Fredede Fortidsminder - relevans, status og perspektiver. I: *Arkæologisk Forum* nr. 27, november 2012, pp. 34-38.
- Torben Trier Christiansen: Yngre bronzealder i Østhimmerland – Bebyggelsen. I: Boddum, S., M. Mikkelsen & N: Terkildsen (red.). *Bebyggelsen i yngre bronzealderens lokale kulturlandskab*. Viborg, pp. 73-84
- Henrik Gjøde Nielsen: *Så længe verden står. Af Hals Kommunes skolehistorie 1646-2006*. Forlaget Nordjylland, 2012.
- Henrik Gjøde Nielsen: *Hals Skanse under Enevælden*. Forlaget Nordjylland, 2012.
- Morten Pedersen m.fl. (red.): *Fabrik og Bolig. Det industrielle miljø i Norden*. Selskabet til bevaring af industrimiljøer. 2012.
- Morten Pedersen: Kaas Briketfabrik. Grønlandsk finansieret dansk foregangsindustri i en nordjysk mose. I: *Fabrik og Bolig. Det industrielle miljø i Norden*. Selskabet til bevaring af industrimiljøer. 2012, pp. 36-51.
- Morten Pedersen: The Industrial Landscape of the Welfare State. I: *Industrial Heritage – Ecology & Economy. IXV. International TICCIIH Congress 2009 in Freiberg, Germany. Selected Papers*. Red.: Helmuth Albrecht, Alexander Kierdorf, Norbert Tempel. Freiberg 2012, pp. 422-428.
- Morten Pedersen: The Danish Cement Industry 1840-1930. Industrial Landscapes and Technology Transfer. I: *Across The North Sea. Later Historical Archaeology in Britain and Denmark, c. 1500-2000 AD*. Red.: Henrik Harnow, David Cranstone, Paul Belford og Lene Høst-Madsen. Syddansk Universitetsforlag 2012, pp. 255-268.
- Morten Pedersen: Danish Involvement in the Development of Asia's Cement Industry 1904-1939. I: *EBHA-BHSJ Paris 2012: Business enterprises and the tensions between local and global*, 30 Aug.- 1 Sep. 2012. <http://ebha-bhsj-paris.sciencesconf.org/3701/document>
- Morten Pedersen: Building Asia's Cement Industry 1904-1939. I: *Proceedings of the XVth International Congress of the International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage*, Taiwan 2012. Red.: Hsiao-Wei Lin og Chun-Ming Huang. Taipei 2012, p. 49.
- Morten Pedersen: *Nyt lys på skolerne i Hals Kommune*. Hals Kalendareren 2013. 2012.